

Izglītības un zinātnes
ministrija

AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS FINANSĒJUMS 2018. GADĀ

2020

Pārskatā par augstākās izglītības finansējumu 2018. gadā publicēti dati par augstākās izglītības iestāžu ieņēmumu un izdevumu apmēru, struktūru, snieguma finansējumu un dažādu rādītāju dinamiku un izmaiņām, kā arī dati par studiju maksu un budžeta vietu sadalījumu augstskolās.

Augstskolas vai koledžas iepriekšējā gada valsts budžeta līdzekļu sadalījuma un izlietojuma, pašu ieņēmumu un to izlietojuma dati katru gadu tiek iegūti saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 2. maija noteikumu Nr. 348 "Kārtība, kādā augstskola un koledža iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijā informāciju par savu darbību" 4.pielikumu *Augstskolas/koledžas budžeta sadalījums un izlietojums _____gadā.*

2018. gadā apkopoti un šajā pārskatā publicēti dati par valsts augstskolām, juridisko personu dibinātām augstskolām (ieskaitot ārvalstu augstākās izglītības filiāles), valsts augstskolu aģentūrām un valsts koledžām, un juridisko personu dibinātām koledžām. Dati par Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju šajā pārskatā netiek iekļauti.

Pārskatā lietotie augstskolu un koledžu saīsinājumi:

Valsts koledžas		
Valsts augstskolas un to aģentūras		
1.	Latvijas Universitāte	LU
1.1.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	LU PSK
1.2.	Latvijas Universitātes Rīgas Medicīnas koledža	LU RMK
2.	Rīgas Tehniskā universitāte	RTU
3.	Latvijas Lauksaimniecības universitāte	LLU
4.	Daugavpils Universitāte	DU
4.1.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža	DU DMK
5.	Rīgas Stradiņa universitāte	RSU
5.1.	Rīgas Stradiņa universitātes Sarkanā Krusta medicīnas koledža	RSU SKMK
6.	Liepājas Universitāte	LiepU
7.	Latvijas Kultūras akadēmija	LKA
7.1.	Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledža	LKA LKK
8.	Latvijas Mākslas akadēmija	LMA

9.	J. Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija	JVLMA
10.	Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija	LSPA
11.	Latvijas Jūras akadēmija	LJA
12.	Rēzeknes Tehnoloģiju Akadēmija	RTA
13.	Ventspils Augstskola	VeA
14.	Vidzemes Augstskola	ViA
15.	Banku augstskola	BA
15.1.	Banku augstskolas Uzņēmējdarbības koledža	BA UK
1.	Profesionālās izglītības kompetences centrs „Rīgas Tehniskā koledža”	RTK
2.	Rīgas Celtniecības koledža	RCK
3.	Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledža	OMTK ¹
4.	Liepājas Jūrniecības koledža	LJK
5.	Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledža	UCAK
6.	Jēkabpils Agrobiznesa koledža	JAK
7.	Sociālās integrācijas valsts aģentūras koledža	SIVAK
8.	Valsts Robežsardzes koledža	VRK
9.	Malnavas koledža	MK
10.	Rīgas 1. medicīnas koledža	R1MK ²
11.	Valsts Policijas koledža	VPK

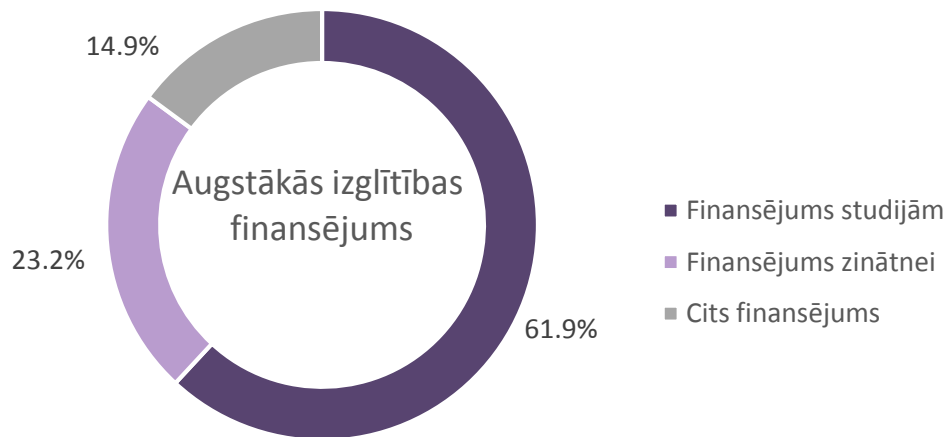
¹ Ar 2019. gadu RTU aģentūra

² Ar 2019. gadu LU aģentūra

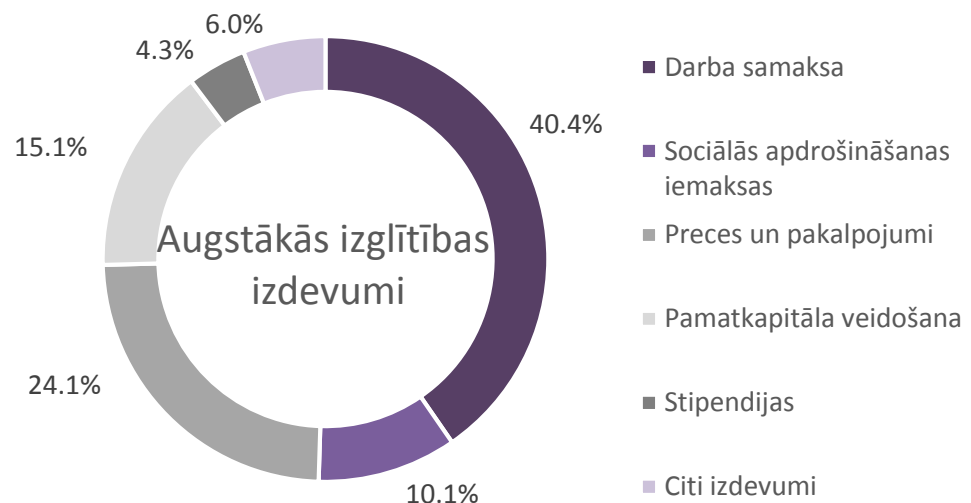
AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS FINANSĒJUMS 2018. GADĀ

Ieņēmumi augstākās izglītības iestādēs iedalīti trīs galvenajās kategorijās:

- 1) finansējums studijām (valsts budžeta dotāciju un ES struktūrfondu, studiju maksas u.c.);
- 2) finansējums zinātnei (valsts budžeta un ES struktūrfondu, starptautiskais finansējums u.c.);
- 3) cits finansējums (pakalpojumi, ieņēmumi no kursiem, no telpu nomas u.c.).

2018. gadā 61.9% no kopējā finansējuma augstākajai izglītībai bija ieņēmumi studijām, 23.2% finansējums zinātnei un 14.9% cits finansējums. Kopējais finansējums augstākajai izglītībai 2018. gadā bija 409 milj. eiro, no kā 89.9% veido valsts augstskolu un koledžu finansējums, bet 10.1% privāto augstskolu un koledžu finansējums.

Izdevumi augstākās izglītības iestādēs iedalīti sešās kategorijās:

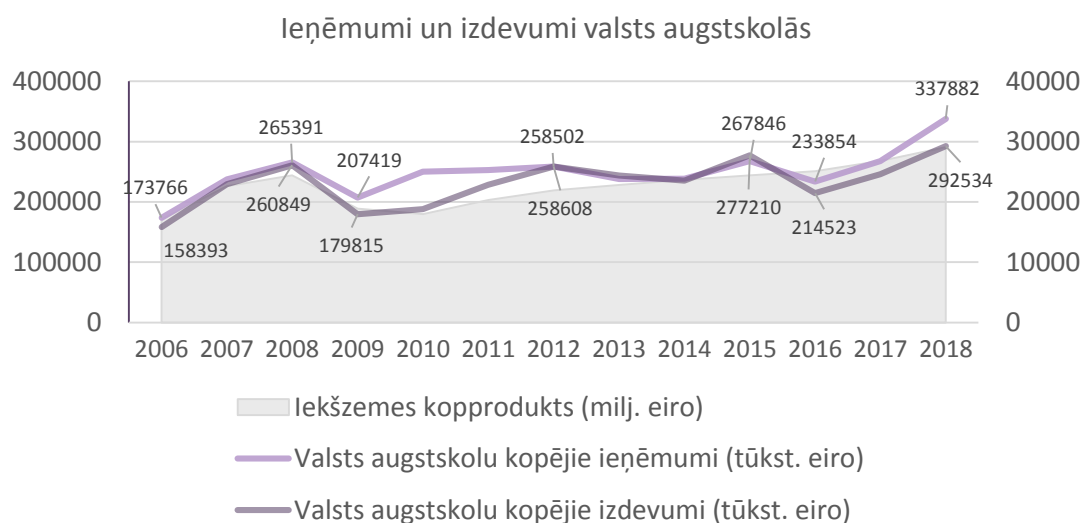
- 1) izdevumi darba samaksai;
- 2) izdevumi sociālās apdrošināšanas iemaksām;

- 3) izdevumi precēm un pakalpojumiem;
- 4) izdevumi pamatkapitāla veidošanai;
- 5) izdevumi stipendijām;
- 6) citi izdevumi.

2018.gadā 40.4% no kopējiem augstākās izglītības izdevumiem veidoja darba samaksa, 24.1% izdevumi precēm un pakalpojumiem, 15.1% pamatkapitāla veidošana, 10.1% sociālās apdrošināšanas iemaksas, 4.3% stipendijas, 6.0% citi izdevumi. Kopējie augstākās izglītības iestāžu izdevumi 2018. gadā bija 358 milj. eiro.

AUGSTSKOLU FINANSĒJUMS 2018.GADĀ

2018. gadā augstskolu ieņēmumi bija 373 milj. eiro, no kā 90.7% veido valsts augstskolu ieņēmumi, savukārt 9.3% juridisku personu dibināto augstskolu ieņēmumi. No 2016. gada līdz 2018. gadam notiekošā valsts ekonomiskā augšupeja un iekšzemes kopprodukta pieaugums veicināja augstskolu ieņēmumu pieaugumu. Valsts augstskolu ieņēmumi, tāpat kā izdevumi kopš 2016. gada pakāpeniski palielinājušies. 2018. gadā valsts augstskolās gan ieņēmumi, gan izdevumi pārsniedz 2015. gada rādītājus, kas liecina, ka augstskolas kopumā ir atguvušās no straujā ieņēmumu krituma 2016. gadā, kad augstskolu ieņēmumi bija mazākie kopš 2010. gada. Valsts augstskolu ieņēmumi 2018. gadā ir 338 milj. eiro, bet izdevumi – 293 milj. eiro.

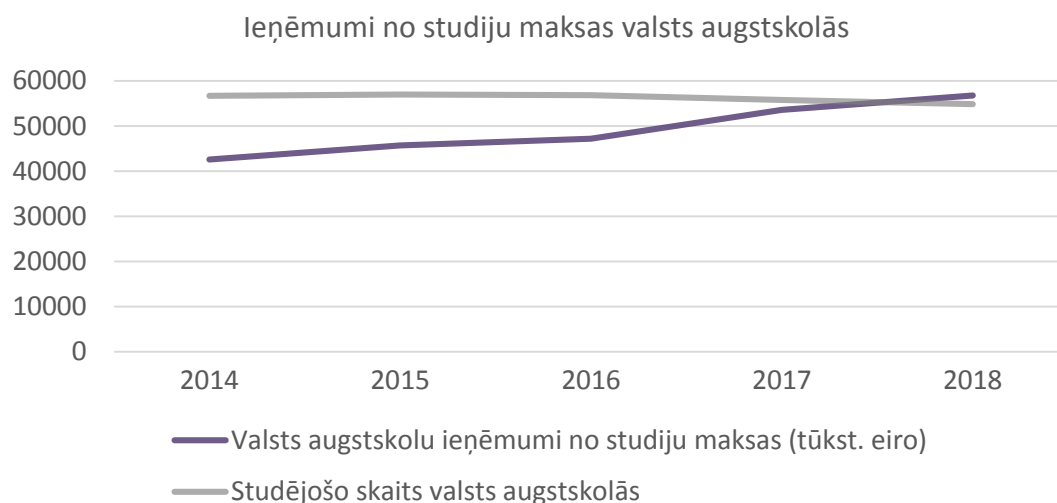
Lai gan pakāpeniska studējošo skaita samazināšanās tendence valsts augstskolās novērojama jau ilgstoši, ieņēmumi no studiju maksas ir pieauguši. Tas atspoguļo studiju maksas pieaugumu daudzās augstākās izglītības iestādēs, ko veicinājis kopējais ekonomiskās aktivitātes³ un strādājošo pirktspējas⁴ pieaugums. 2018. gadā studējošo skaits valsts augstskolās, salīdzinot ar 2014. gadu, samazinājies par -3.3%, bet ienākumi no studiju maksas

³ Centrālās statistikas pārvaldes dati par iekšzemes kopproduktu:

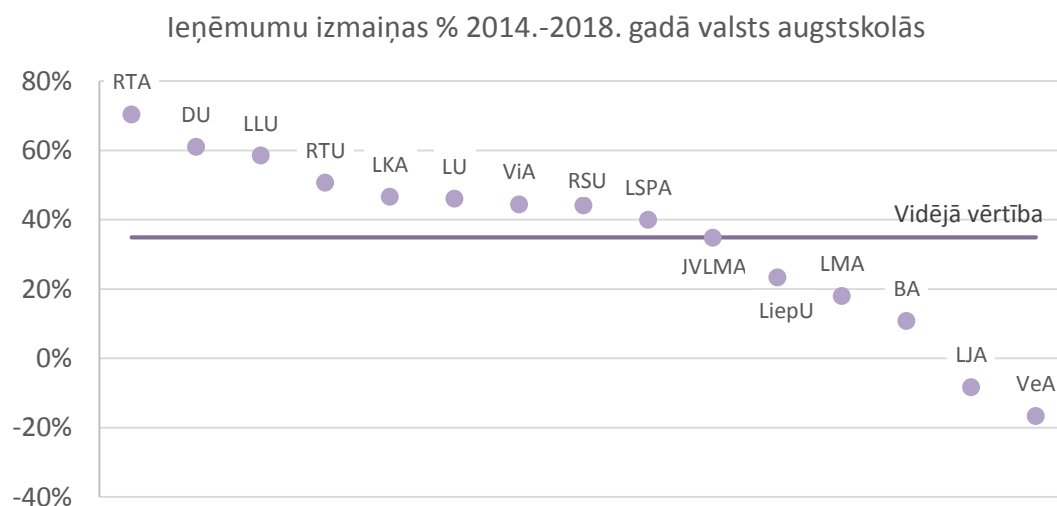
<https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/ekonomika/ikp/galvenie-raditaji/iekaszemes-kopprodukts-un-kopeja-pievienota-vertiba>

⁴ Centrālās statistikas pārvaldes dati par strādājošo pirktspēju: <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/socialie-procesi/pirktspeja/tabulas/ppg010/stradajoso-pirktspeja>

valsts   augstskolās   pieauguši   par   25.0%.

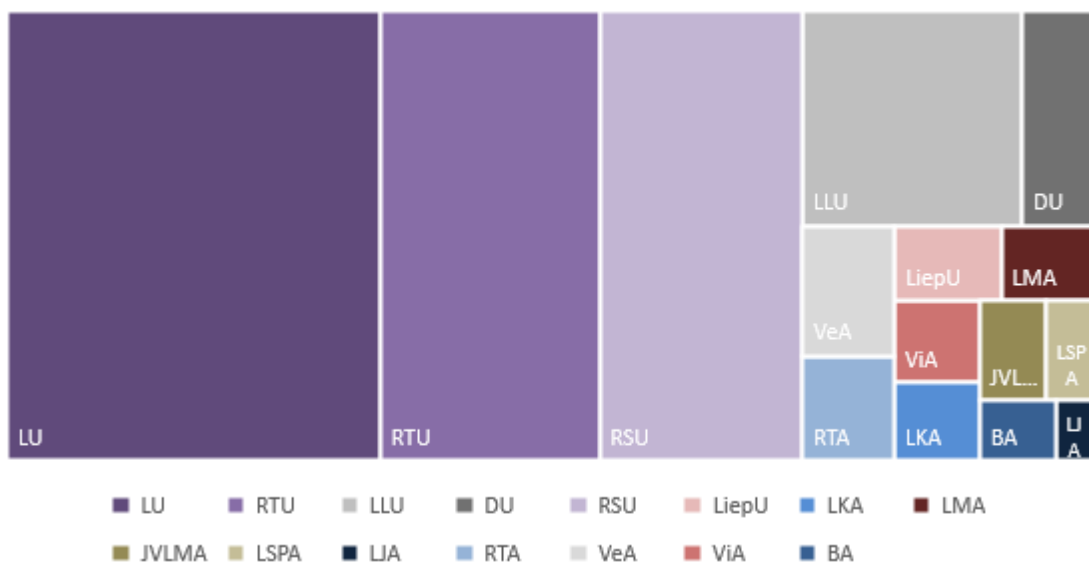

Vidēji vienas valsts augstskolas ieņēmumi salīdzinājumā ar 2014. gadu pieauguši par 34.9%. Kopējā tendence ir augstskolu ienākumiem palielināties, tomēr to viennozīmīgi nevar attiecināt uz visām augstskolām. Straujākais ienākumu kāpums, salīdzinot ar 2014. gadu, bijis RTA, DU un LLU (attiecīgi 70.4%, 61.0% un 58.5%), kas lielā mērā saistīts ar valsts budžeta dotāciju pieaugumu gan monetārā, gan proporcionālā izteiksmē no kopējiem ieņēmumiem. Apskatītajā laika periodā ieņēmumi samazinājušies divās valsts augstskolās – LJA un VeA (attiecīgi par -8.3% un -16.7%). LJA būtisks samazinājums noticis ienākumos no studiju maksas, savukārt VeA samazinājušies gan ieņēmumi no studiju maksas, gan ieņēmumi zinātnei.

2018. gadā starp valsts un privātajām augstskolām lielākie ieņēmumi ir LU, kur finansējums kopā sasniedz 115 milj. euro. Trīs pēc studējošo skaita lielāko valsts augstskolu (LU, RTU un RSU) finansējums veido 73% no kopējā valsts augstskolu finansējuma, attiecīgi arī trīs lielāko augstskolu izdevumi veido 70% no valsts augstskolu izdevumiem.

Valsts augstskolu ieņēmumu proporcionālais apjoms

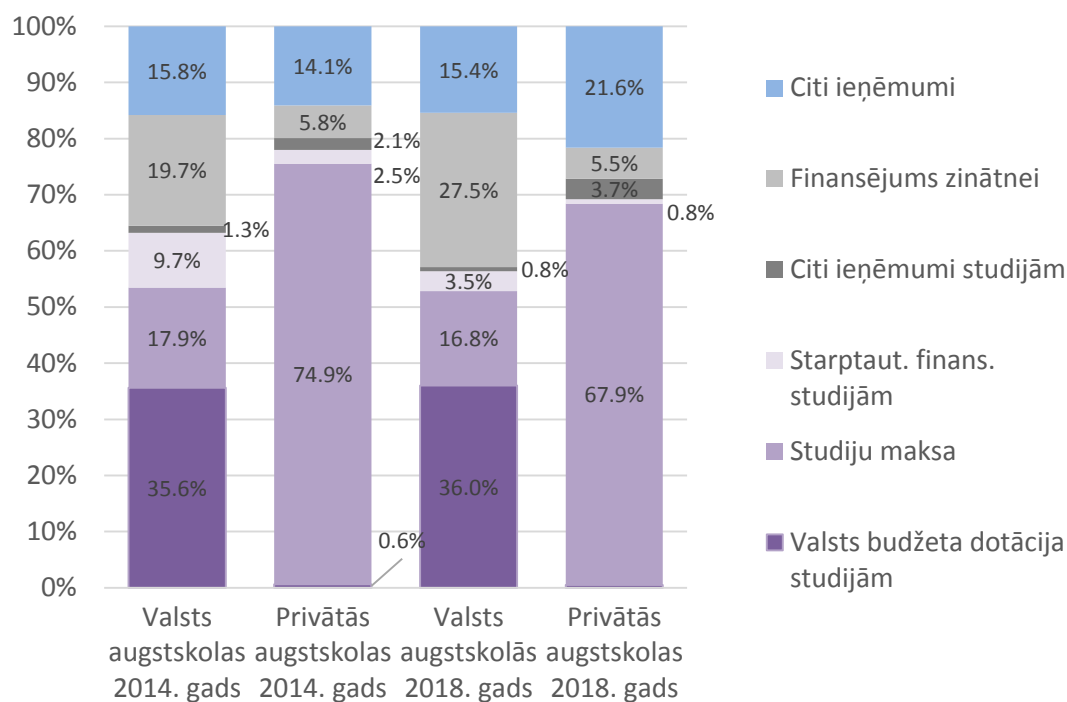

2018. gadā proporcionāli nozīmīgākais ieņēmumu avots valsts augstskolās ir valsts budžeta dotācijas, kas veido 36.0% ieņēmumu, bet privātajās augstskolās studiju maksa, kas veido 67.9% ieņēmumu. Salīdzinot ar 2014. gadu valsts budžeta dotācijas īpatsvars valsts augstskolās nedaudz pieaudzis. Valsts augstskolās proporcionāli nedaudz samazinājušies ieņēmumi no studiju maksas, straujāks kritums skāris ieņēmumus studijām no starptautiskā finansējuma. Salīdzinot ar 2014. gadu par 7.8% palielinājies finansējuma zinātnei īpatsvars no kopējiem valsts augstskolu ieņēmumiem. Privātajās augstskolās galvenais ieņēmumu avots ir studiju maksa. Tomēr, salīdzinot ar 2014. gadu, studiju maksas īpatsvars privāto augstskolu ieņēmumos samazinājies par 7.0%. Privātajās augstskolās strauji audzis ieņēmumu īpatsvars, kas tiek iegūts no citu pakalpojumu sniegšanas, telpu īres u.c.

2018. gadā valsts augstskolās⁵ finansējums zinātnei veido 27.5% no visiem ieņēmumiem, privātajās augstskolās – 5.5%. 2018. gadā valsts augstskolās 67.2% un privātajās augstskolās 70.5% no ieņēmumiem zinātnei veido valsts budžeta dotācijas. Monetāri lielākās valsts budžeta dotācijas zinātnei 2018. gadā saņēma RTU un LU, kas veido 67.3% no kopējām valsts dotācijām zinātnei valsts augstskolās un koledžās.

⁵ Augstskolu zinātnes finansējuma aprēķinos nav iekļautas augstskolu aģentūras

Izmaiņas augstskolu ienākumu struktūrā

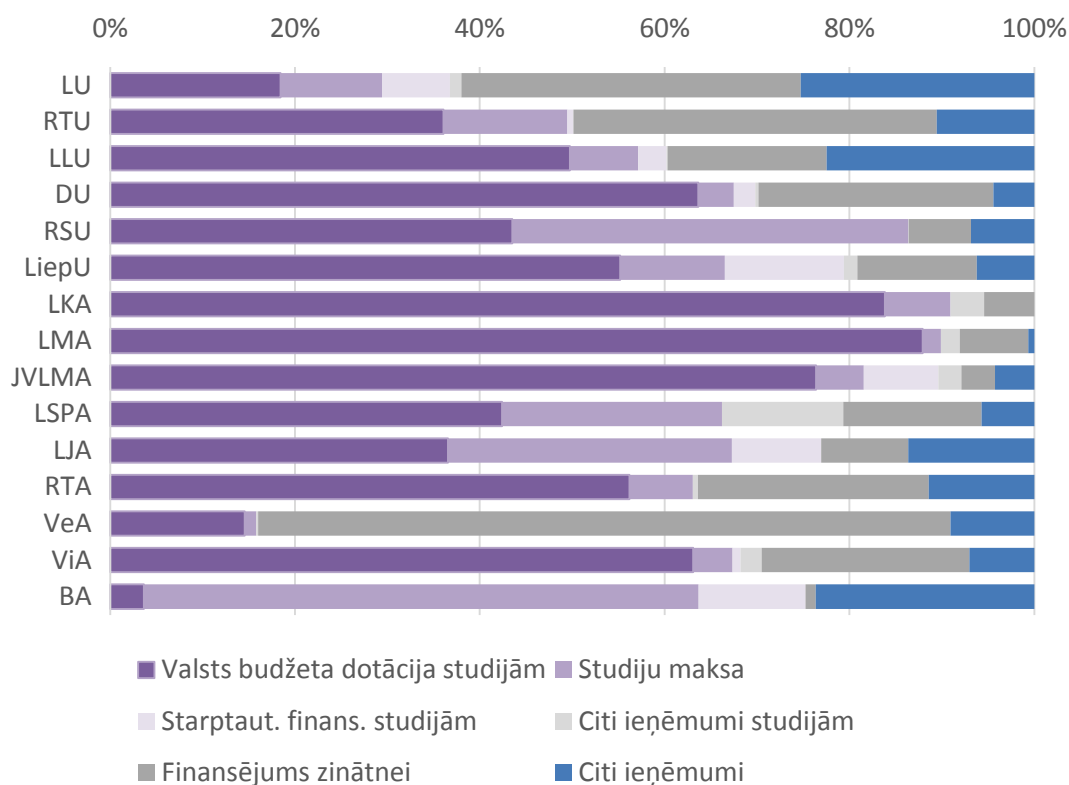

Proporcionāli no visiem ieņēmumiem finansējums zinātnei lielāko īpatsvaru veido VeA, RTU un LU, attiecīgi 74.9%, 39.3% un 36.7%. Aptuveni ceturto daļu no ieņēmumiem finansējums zinātnei veido trīs reģionālajās augstskolās – DU, RTA un ViA. Salīdzinoši neliels zinātnes finansējuma īpatsvars kopējo izdevumu struktūrā ir BA, JVLMA un LKA, attiecīgi 1.1%, 3.6% un 5.4%.

Tāpat kā finansējuma zinātnei īpatsvars, arī citu ieņēmumu kategoriju īpatsvars būtiski variē starp augstskolām. Krasas atšķirības redzamas gan valsts budžeta dotāciju, gan ieņēmumu no studiju maksas īpatsvarā kopējos ieņēmumos. Augstskolās, kur lielu ieņēmumu daļu veido valsts budžeta dotācijas, attiecīgi mazāku daļu veido ieņēmumi no studiju maksas (LKA, LMA, JVLMA, DU, RTA, ViA). Izņēmums ir VeA, kur lielāko daļu ieņēmumu veido finansējums zinātnei, (99.9% no šī finansējuma ir ieņēmumi no valsts budžeta zinātniskajai darbībai). Studiju maksa īpatsvars VeA ir tikai 1.3%, kas ir mazākais starp visām valsts augstskolām. Proporcionāli lielāki ieņēmumi studijām no studiju maksas ir BA, RSU un LJA, attiecīgi 60.0%, 42.8% un 30.7% no kopējiem ieņēmumiem.

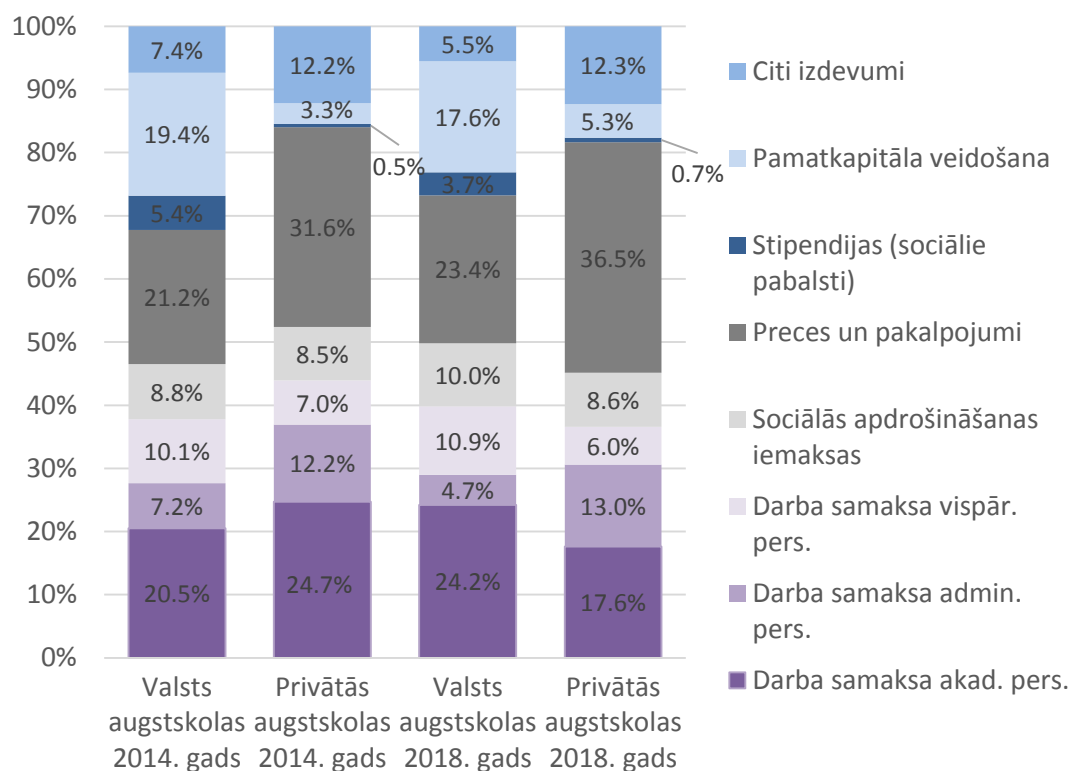

Valsts augstskolu ieņēmumu struktūra

Salīdzinot ar 2014. gadu, lielākās izmaiņas valsts augstskolu izdevumu struktūrā redzamas izdevumos darba samaksai. Valsts augstskolu izdevumu īpatsvars, kas tiek tērēts darba samaksai, pieaudzis par 2.0%, tieši akadēmiskā personāla darba samaksas īpatsvars pieaudzis par 3.7%. Pieaugusi valsts augstskolu izdevumu proporcija, kas tiek tērēta precēm un pakalpojumiem, bet samazinājušies proporcionālie tēriņi pamatkapitāla veidošanai. Juridisko personu dibināto augstskolu izdevumu struktūrā piecu gadu laikā būtiskākās izmaiņas attiecināmas uz izdevumiem darba samaksai. Tomēr, pretēji valsts augstskolām, privātajās augstskolās izdevumu īpatsvars, kas tiek tērēts darba samaksai sarucis par -7.3%. Samazinājums redzams tieši akadēmiskā personāla atalgojumā (-7.1%), bet privāto augstskolu izdevumu īpatsvars, kas tiek tērēts administratīvā un vispārējā personāla atalgojumam, mainījies attiecīgi par 0.8% un -1.0%.

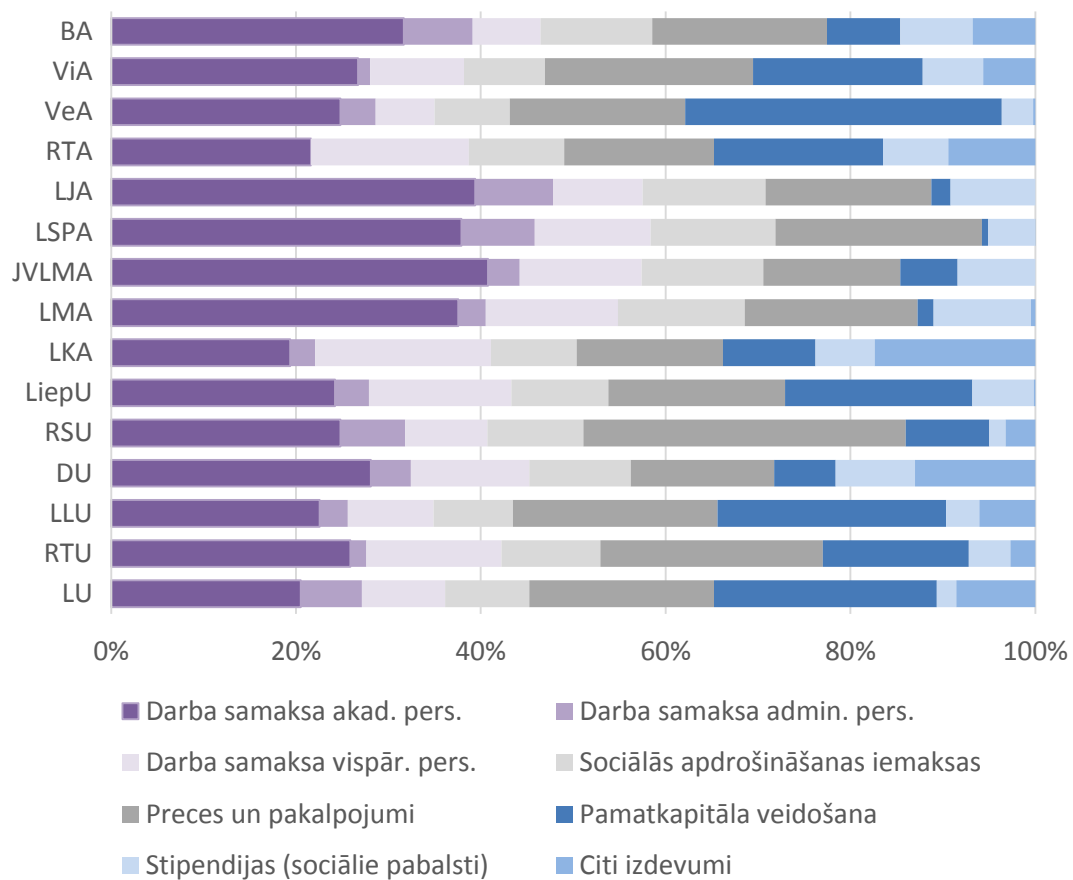
Izmaiņas augstskolu izdevumu struktūrā

2018. gadā 39.8% no valsts augstskolu izdevumiem un 36.6% no privāto augstskolu izdevumiem veido darba samaksa (kopā ar sociālās apdrošināšanas izmaksām – attiecīgi 49.8% un 45.2%). Būtiskas atšķirības starp valsts un privātajām augstskolām redzamas tieši akadēmiskā personāla atalgojumā – valsts augstskolas akadēmiskā personāla atalgojumam tērē 24.7% no kopējiem izdevumiem, bet privātās augstskolas 17.6%. Privātajās augstskolās, salīdzinot ar valsts augstskolām, proporcionāli lielāka izdevumu daļa tiek novirzīta administratīvā personāla darba samaksai.

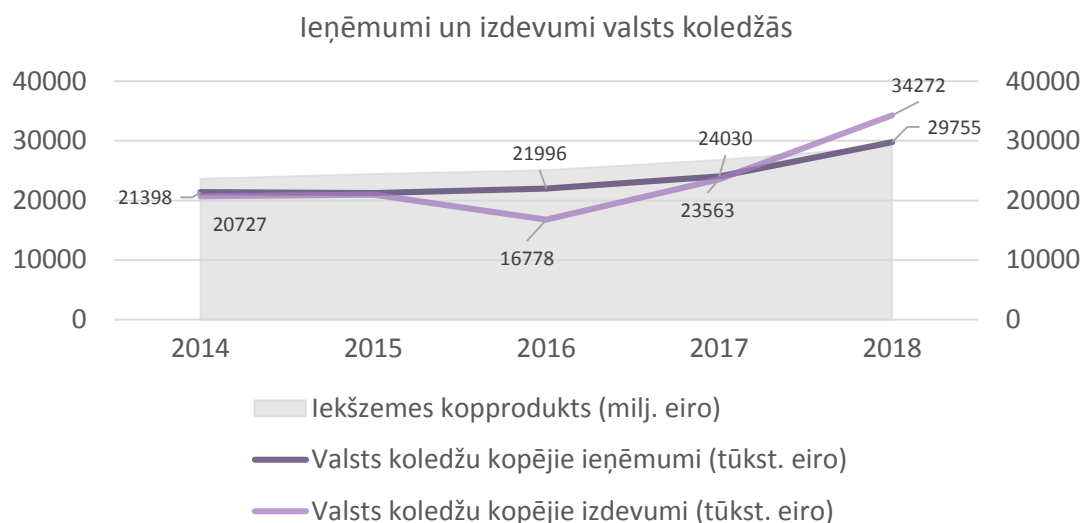
No valsts augstskolām proporcionāli vislielāko izdevumu daļu darba samaksai tērē LSPA (58.4%), LJA (57.5%), JVLMA (57.4%) un LMA (54.9%). Minētās augstskolas, salīdzinot ar citām valsts augstskolām, salīdzinoši lielāku daļu izdevumu tērē tieši darba samaksai akadēmiskajam personālam. Izdevumi darba samaksai veido proporcionāli mazāku izdevumu daļu LLU (34.9%), VeA (35.0%), LU (36.1%). No valsts augstskolām vismazāko izdevumu īpatsvaru darba samaksai akadēmiskajam personālam tērē LKA (19.4%), LU (20.5%), RTA (21.6%) un LLU (22.6%).

Valsts augstskolu izdevumu struktūra

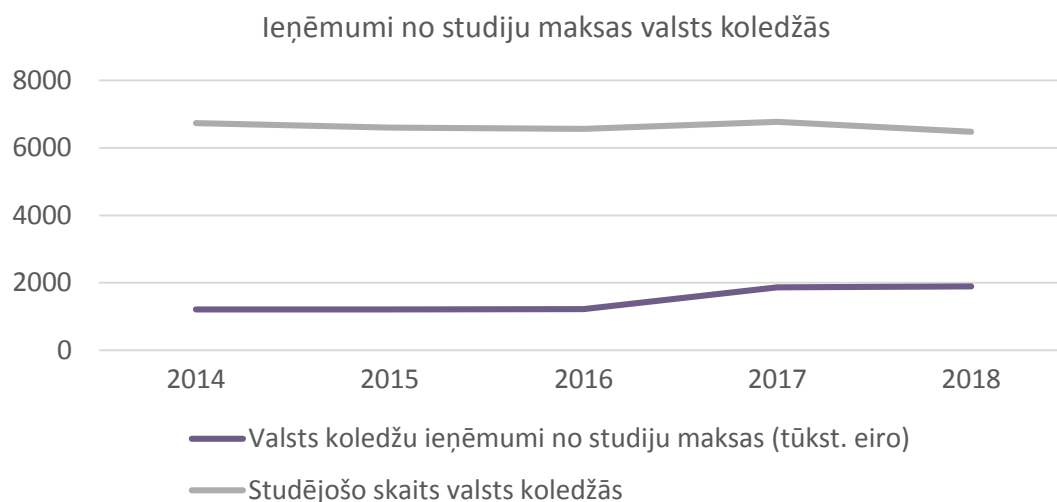

KOLEDŽU FINANSĒJUMS 2018. GADĀ

2018. gadā koledžu kopējie ieņēmumi bija 36 milj. eiro, no kā 82.3% veido valsts koledžu un augstskolu aģentūru ieņēmumi un 17.7% juridisko personu dibināto koledžu ieņēmumi. Līdzīgi kā augstskolu ieņēmumi, arī koledžu ieņēmumi pakāpeniski pieaug. Pēc krituma 2016. gadā, 2017. un 2018. gadā strauji pieauguši koledžu izdevumi. 2018. gadā valsts koledžu un augstskolu aģentūru ieņēmumi bija 30 milj. eiro, bet izdevumi 34 milj. eiro.

Salīdzinot ar 2014. gadu, studējošo skaits valsts koledžās un augstskolu aģentūrās ir samazinājies par -3.7%, tomēr ienākumi no studiju maksas ir pieauguši par 36.1%. Tāpat kā augstskolās, arī valsts koledžās ieņēmumu no studiju maksas pieaugums atspoguļo studiju maksas palielināšanos, ko veicinājusi kopējā ekonomiskā attīstība.

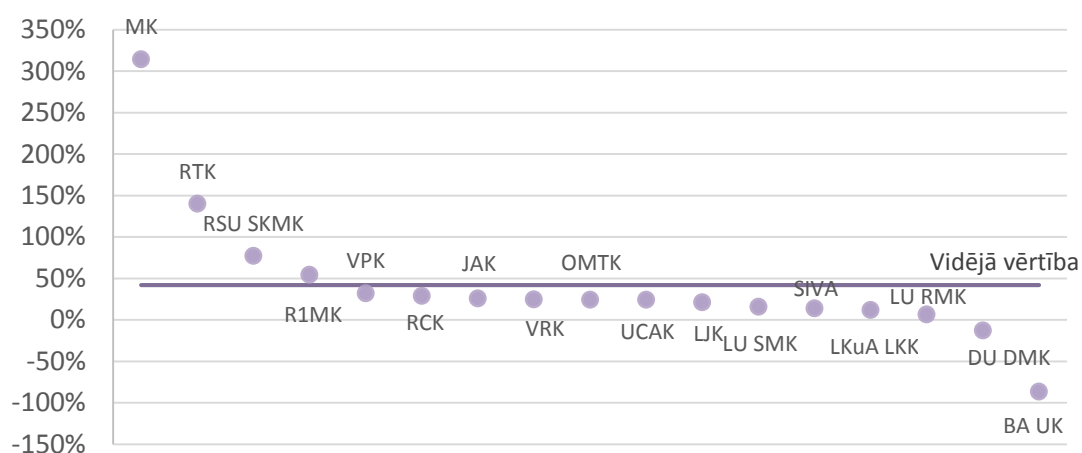

Vidēji valsts koledžu un augstskolu aģentūru ieņēmumi salīdzinot ar 2014. gadu pieauguši par 42.0%. Starp augstskolām ir krasas atšķirības ienākumu izmaiņu tendencēs. Salīdzinot ar 2014. gadu MK ienākumi palielinājušies trīs reizes. Ienākumi strauji pieauguši arī RTK, RSU SKMK, R1MK, attiecīgi par 140.2%, 77.3% un 54.4%. MK 2018. gadā no Eiropas Savienības

struktūrfondiem saņēma 1 milj. eiro, kas var būtiski ietekmēt koledžas darbību ilgākā laika periodā, tomēr 2018. gada MK ieņēmumu rādītāji atspoguļo izņēmuma gadu, nevis vidēja termiņa tendences. Salīdzinot MK 2017. gada ieņēmumus ar 2014. gada ieņēmumiem, redzams -6.5% samazinājums. Arī pārējās koledžas, kuru ieņēmumi strauji auguši, 2018. gadā saņēmušas līdzekļus no Eiropas Savienības struktūrfondiem, kas bieži tiek izmaksāti vienā maksājumā par vairāku gadu periodu.

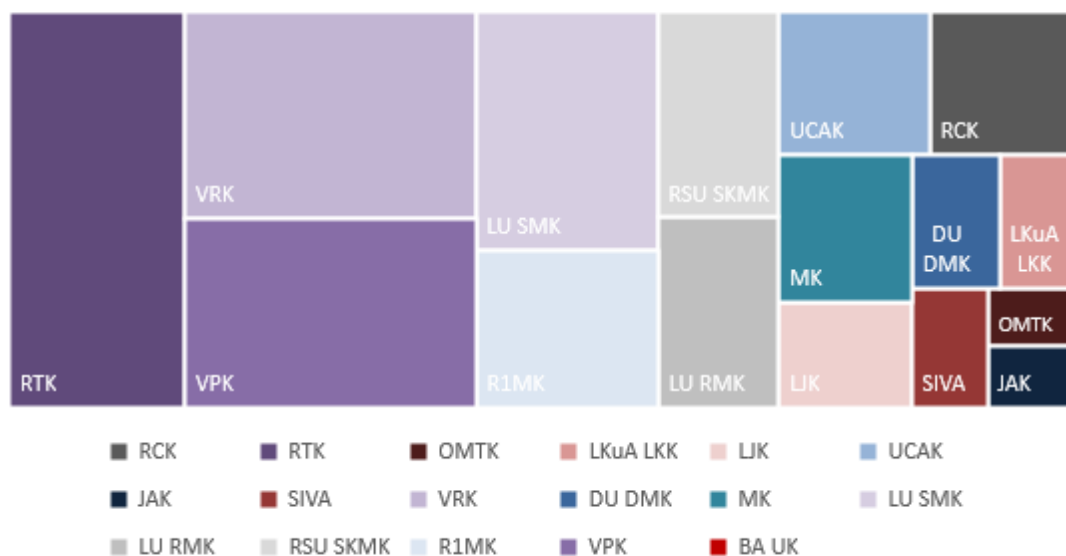
Ieņēmumu samazinājums 2018. gadā skāris BA UK un DU DMK, attiecīgi -86.7% un -13.0%. BA UK ieņēmumi 2018. gadā tiek salīdzināti ar Rīgas Uzņēmējdarbības koledžas ieņēmumiem 2014. gadā. Straujais ieņēmumu samazinājums BA UK atspoguļo koledžas integrāciju BA. Ieņēmumu samazinājums DU DMK pamatā saistīts ar valsts dotāciju apjoma samazinājumu.

Ieņēmumu izmaiņas % 2014.-2018. gadā valsts augstskolās

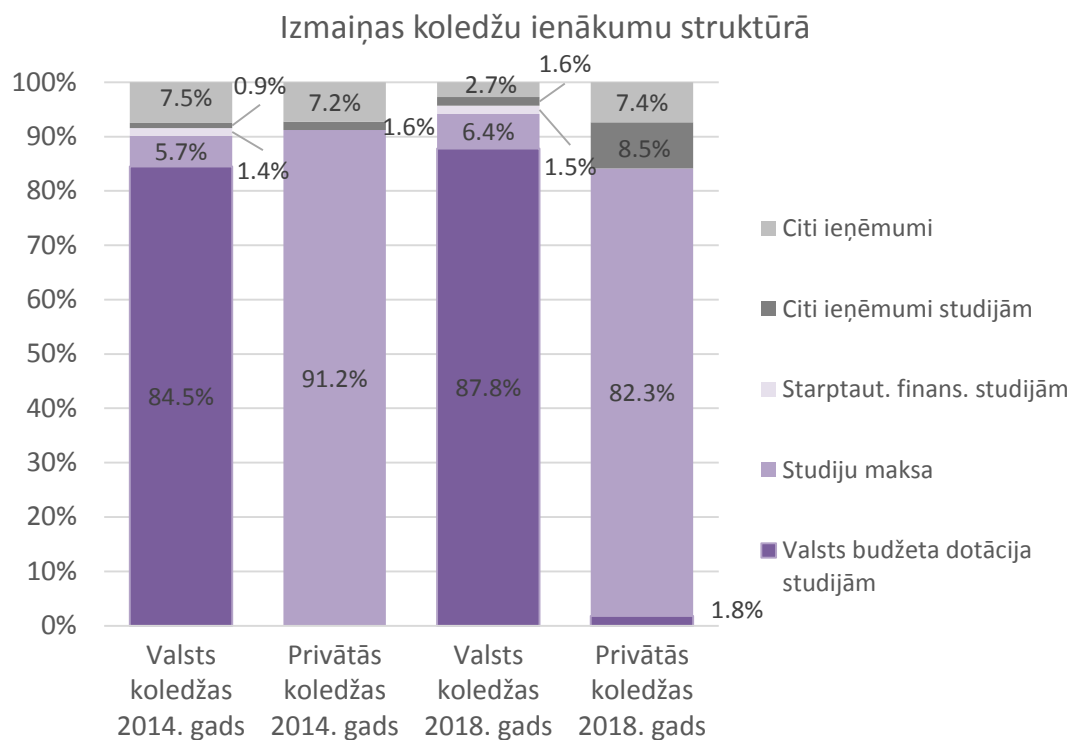

2018. gadā starp valsts koledžām, augstskolu aģentūrām un privātajām koledžām lielākie ieņēmumi bija RTK. 53.9% no kopējiem valsts koledžu un augstskolu aģentūru ieņēmumiem veido 4 koledžu (RTK, VRK, VPR un LU SMK) ieņēmumi.

Valsts koledžu ieņēmumu proporcionalais apjoms

Valsts koledžu un augstskolu aģentūru ieņēmumus pamatā veido valsts budžeta dotācijas. Salīdzinot ar 2014. gadu valsts budžeta dotāciju īpatsvars valsts koledžu un augstskolu aģentūru ieņēmumos ir pieaudzis par 3.3%, studiju maksas īpatsvars palielinājies par 0.7%. Privāto koledžu ieņēmumus pamatā veido studiju maksa, tomēr kopš 2014. gada studiju maksas īpatsvars ieņēmumos samazinājies par -8.9%, savukārt par 6.9% pieaudzis citu ieņēmumu studijām īpatsvars. Privāto koledžu ieņēmumos 1.8% 2018. gadā veido arī valsts budžeta dotācijas.

Būtiskākās izmaiņas valsts koledžu un augstskolu aģentūru izdevumu struktūrā, salīdzinot ar 2014. gadu, redzamas izdevumu proporcijā, kas atvēlēta darba samaksai. 2014. gadā valsts koledžās 59.8% izdevumu veidoja darba samaksa (kopā ar sociālās apdrošināšanas iemaksām 74.7%), bet 2018. gadā darba samaksai atvēlēti 51.7% izdevumu (kopā ar sociālās apdrošināšanas iemaksām – 65.7%). Valsts koledžu izdevumu struktūrā darba samaksas akadēmiskajam personālam īpatsvars samazinājies par -1.1%, darba samaksas administratīvajam personālam par -8.2%, bet darba samaksas vispārējam personālam īpatsvars izdevumos pieaudzis par 1.2%. Valsts koledžās par 9.5% pieaugusi izdevumu proporcija, kas atvēlēta pamatkapitāla veidošanai.

Tāpat kā valsts koledžās, arī privātajās koledžās samazinājusies izdevumu proporcija, kas tiek tērēta darba samaksai. Privātajās koledžās visbūtiskāk samazinājusies tieši akadēmiskā personāla darba samaksai atvēlēta izdevumu daļa, sasniedzot tikai 15.4% no kopējiem izdevumiem. Turpretī vispārējā personāla darba samaksai atvēlēta izdevumu proporcija nedaudz pieaugusi. Salīdzinot ar 2014. gadu, 2018. gadā privātajās koledžās par 18.2% pieaugusi izdevumu daļa, kas tiek tērēta precēm un pakalpojumiem.

Izmaiņas koledžu izdevumu struktūrā

